

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2011. május

- kivonat -

Készítette a

**VITUKI Nonprofit Közhasznú Kft.
Hidrológiai koordinációs és állapotértékelési
Szakágazat**

és az

**Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi
Igazgatóság**

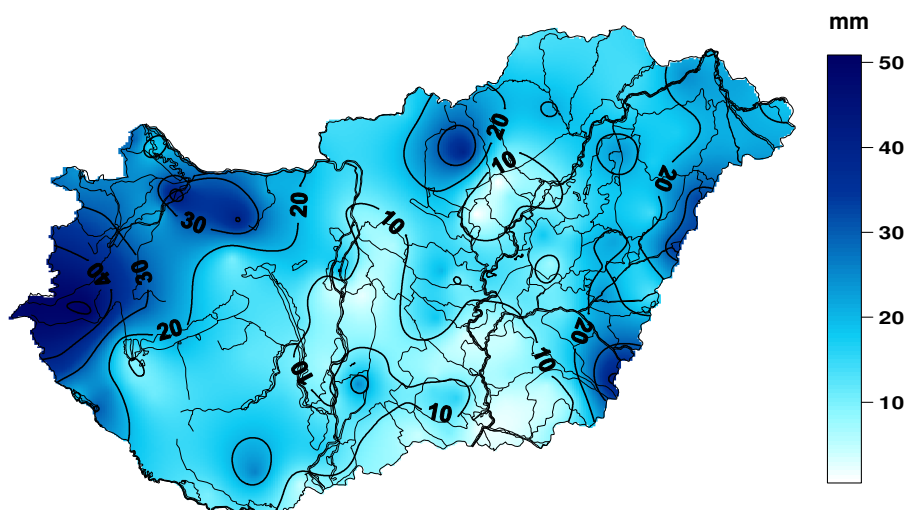
Budapest, Szeged
2011. május 5.

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

2011 áprilisában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége <1 mm (Erdőtelek: 0,1 mm, Jászapáti: 0,3 mm) és 51 mm (Zalaegerszeg) között alakult, az országos területi átlagérték 16 mm volt, ami 30 mm-rel (65 %-kal) kevesebb az áprilisi átlagnál.

A 2011. április havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

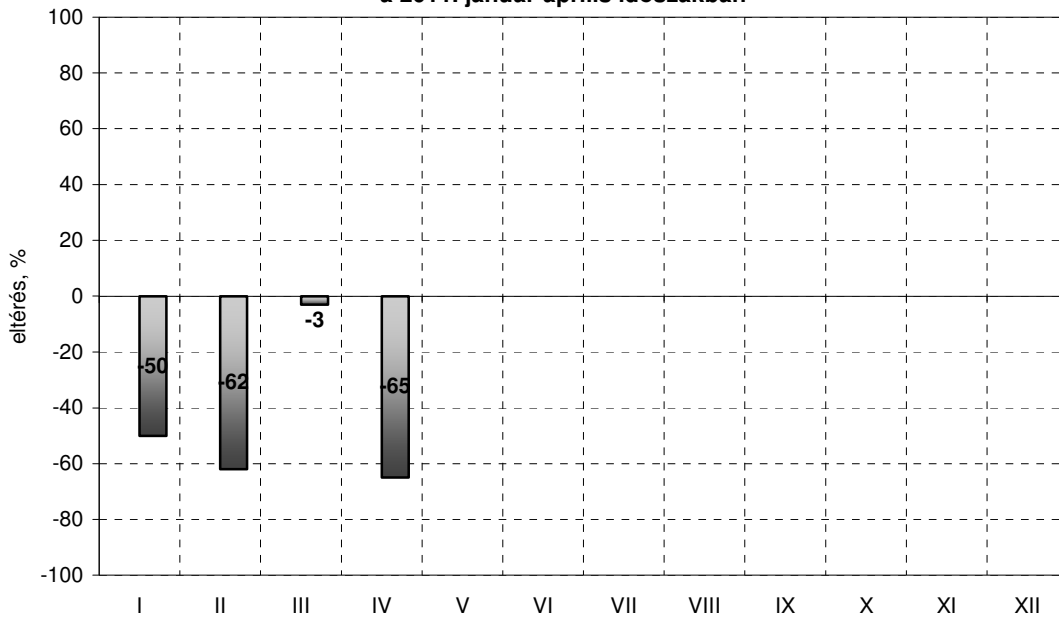
Áprilisban – Szentgotthárd és Koroncó térségének kivételével – az átlagosnál kevesebb csapadék hullott.

Az átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (40-52 mm) a Dél-Dunántúl és a Dél-Alföld egyes községeiben fordult elő.

Országos áttekintésben az áprilisi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (52 mm) Sellye [Baranya m.], a legnagyobb csapadéktöbblet (6 mm) Koroncó [Győr-Moson-Sopron m.] állomáson fordult elő.

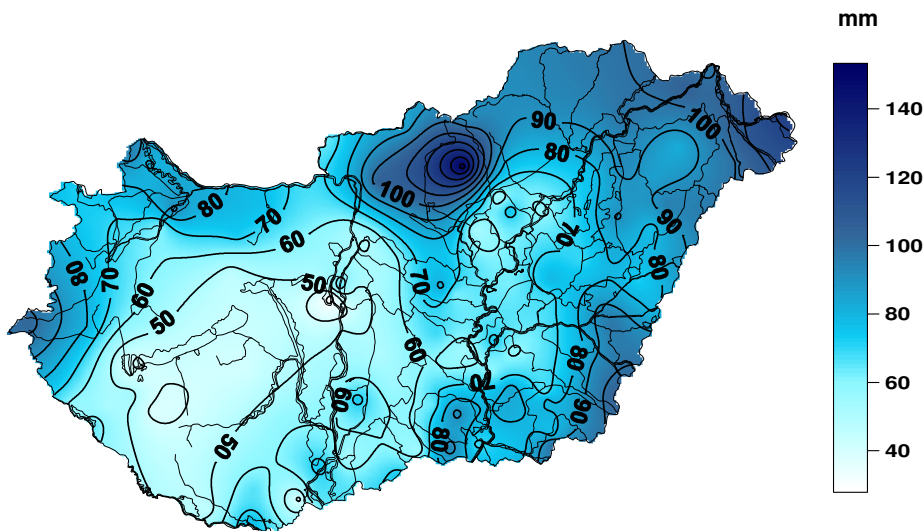
A következő szövegekői ábrán a 2011. január-április időszakra havi bontásban mutatjuk be a csapadékösszeg országos területi átlagértékének relatív eltérését a sokévi középértéktől.

**A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének
sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%)
a 2011. január-április időszakban**

A 2011. január-április négyhavi csapadékösszeg 27 mm (Adony) és 154 mm (Kékestető) között alakult, az országos területi átlagérték 72 mm volt, amely az időszakos átlagnál 65 mm-rel (47 %-kal) alacsonyabb.

**A 2011. január-április havi csapadékösszeg (mm)
területi eloszlása**

A 2011. január-április időszakban lehullott csapadék mennyisége az ország egész területén elmaradt az időszakos átlagtól.

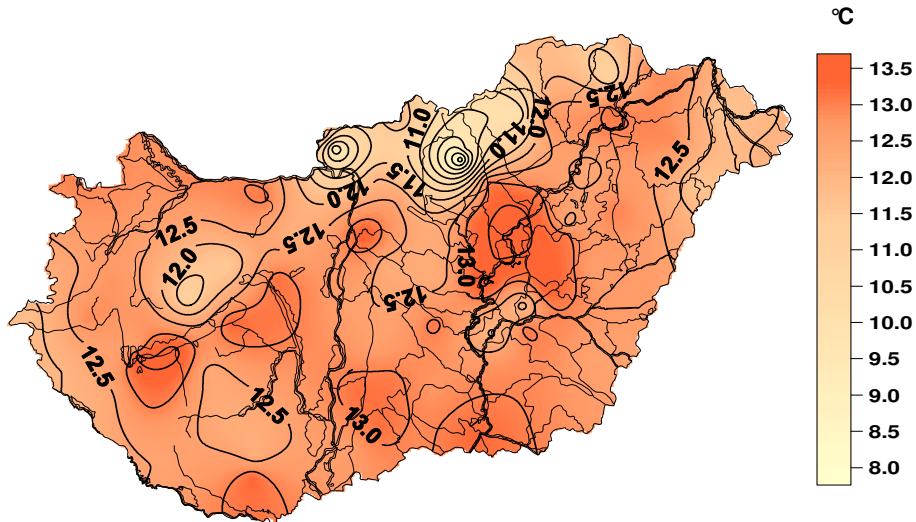
Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb négyhavi csapadékhiány (100-151 mm) a Dunántúl egyes nyugati, középső és déli körzeteiben alakult ki.

Az átlaghoz viszonyított legnagyobb négyhavi csapadékhiány (151 mm) Tés [Veszprém m.], állomáson fordult elő.

Léghőmérséklet

Az április havi középhőmérséklet 7,7 °C (Kékestető) és 13,7 °C (Fonyód, Kisköre) között alakult, az országos területi átlagérték 12,4 °C volt, ami 2,3°C-kal (!) magasabb az átlagnál.

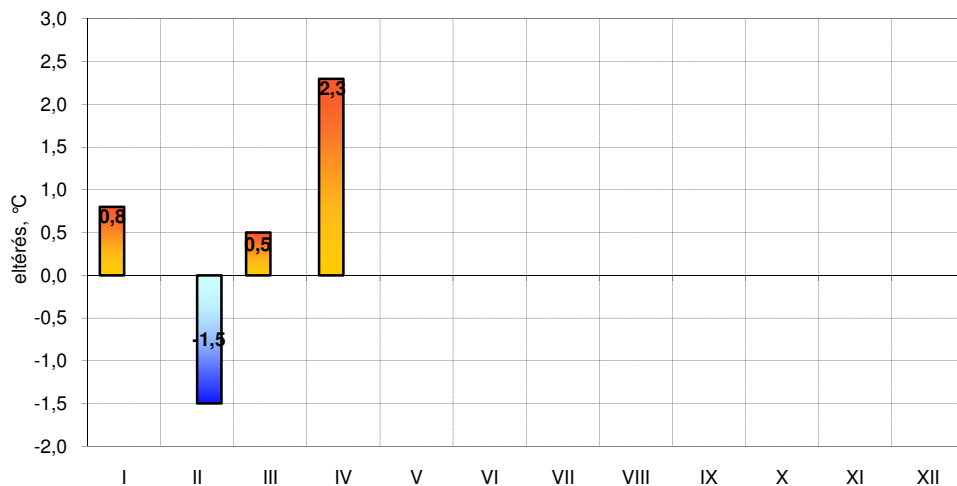
**A 2011. április havi középhőmérséklet (°C)
területi eloszlása**

A havi középhőmérséklet az ország egész területén meghaladta az áprilisi átlagot. Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb pozitív eltérés (3,5 °C) Szentlélek [Borsod-Abaúj-Zemplén m.] állomáson fordult elő.

Az alábbi szövegtáblában a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek idej alakulását szemléltetjük.

**A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek
sokévi (1971-2000) átlagától való eltérése (°C)
a 2011. január-április időszakban**

Talajnedvesség

A talaj nedvességtartalmának mélységi rétegenkénti jellemzését – beleértve a területi különbségek bemutatását és rövid értékelését – az Országos Meteorológiai Szolgálat által meghatározott, %-ban megadott talajtelítettségi adatok alapján végeztük el.

2011 áprilisában – az átlagosnál szárazabb és melegebb időjárás hatására – síkvidékeink területi átlagában a talajok legfelső (0-20 cm) rétegének nedvességtartalma erőteljesen csökkent. Április végén a talaj legfelső rétegének (0-20 cm) nedvességtartalmát általában a 15-40 % közötti telítettségi értékek jellemezték. Ennél magasabb nedvességtartalom (40-60% közötti értékek) a Kisalföld és a Dél-Dunántúl egyes körzeteiben fordult elő.

Síkvidékeinken a talajok 20-50 cm-es rétegében áprilisban ugyancsak számottevően csökkent a nedvességtartalom. Április végén síkvidékeken – meglehetően egységesen – a nedvességtartalmat a 60 % körüli telítettségi értékek jellemezték.

A talajok 50-100 cm-es mélységi régiójában, a rendelkezésre álló adatok szerint áprilisban számottevően még nem változott a nedvességtartalom, a hónap utolsó napján – az egy hónappal korábbi állapottal gyakorlatilag megegyezően – a telített állapotot erősen megközelítő helyzet jellemezte a talajok nedvességtartalmát.

Talajvíz

Áprilisban a síkvidéki területek csaknem egészén csökkent a talajvízszint. A csökkenés a 0-25 cm-es osztályközbe sorolható. Nagyobb eltérés ritkán, csak egy-egy kút esetében fordult elő. Néhány cm-es, esetenként nagyobb emelkedés csak a Beregi-sík, a Nyírség, továbbá a Mosoni-síkság és a Felső-Szigetköz területén, illetve még néhány kisebb körzetben fordult elő.

Az 1971-2000. közötti időszak április havi átlagértékeihez viszonyítva a síkvidéki területek jelentős részén – elsősorban a Tisza völgyétől keletre - a viszonyítási időszagnál továbbra is 100-150 cm-rel magasabban helyezkedett el a talajvíztükör. A dunántúli síkvidékeken és a Duna-Tisza köze peremterületein kisebb eltérés mutatkozott. A viszonyítási időszak átlagértékénél 200-300 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör a Mátra előterében, a Duna-Tisza köze északi és déli részén egyes körzetekben. A Szigetköz és a Mosoni-síkság északi része területének jelentős részén többnyire 50 cm-nél kisebb csökkenés jelentkezett.

Áprilisban a talajvízszint a síkvidékek területi átlagában az 1971-2000. közötti időszak április havi átlagértékénél 55-60 cm-rel magasabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

Az alábbi belvízi helyzetértékeléssel kapcsolatban tájékoztatjuk a Tisztelt Felhasználót, hogy a KÖVÍZIG-ek forráshiányos működése miatt az értékeléshez felhasznált adatok túlnyomó része becsült, tájékoztató jellegű.

2011 áprilisában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 242,34 millió m³ volt, amely 186,26 millió m³-rel (43 %-kal) maradt el az előző havi mennyiségtől. Az április havi vízforgalom egy része a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán – az ÉDUKÖVÍZIG kivételével – valamennyi KÖVÍZIG területén előfordult belvívelöntés.

Országos összesítésben áprilisban a belvívelöntések maximális kiterjedése 146970 ha volt.

Az átlagosnál enyhébb és helyenként szárazabb időjárás, valamint az elvezetések együttes hatására a belvívelöntések kiterjedése a hónap folyamán fokozatosan csökkent, május 2-án az elöntött terület mintegy 45000 ha volt.

A belvízrendszer teljes területéhez viszonyítva legnagyobb mértékű (a terület egyharmadát érintő) belvívelöntést a 24c. Délborsodi, és a 26. Felsőszászberki belvízrendszerben jegyezték fel.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2011 áprilisában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 10,13 millió m³-rel (8 %-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2011. április 26-án kiadott hosszútávú meteorológiai előrejelzése szerint a május hónap átlagos hőmérsékletű és átlagosan csapadékos, a június és a július hónap átlagosnál melegebb és szárazabb lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet °C	Havi csapadékösszeg (mm)
május	14,5 – 16,8 (15,6)	35 – 80 (62)
június	19,0 – 21,2 (18,6)	30 – 75 (76)
július	20,9 – 23,2 (20,4)	30 – 60 (65)

Az OMSZ 2011. május 5-én kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napon mérsékeltén változékony, tavaszi időjárásra lehet számítani. Az időszak első felében – legnagyobb eséllyel szombattól keddig – főleg az ország keleti és középső részén várható csapadék, amelynek mennyisége területi átlagban előreláthatólag nem haladja meg az 1-5 mm/nap értéket. Ezt követően a csapadékhajlam csökken és az időszak második felében számottevő mennyiség már nem valószínű.

A hőmérséklet az időszak elején elmarad az átlagtól, a minimumhőmérséklet többfelé 0 °C közelében lesz és maximumhőmérsékletek sem haladják meg a 16-17 °C-t. A hét végétől fokozatos melegedésre lehet számítani, a hajnali fagyok megszűnnek és a maximumhőmérsékletek napról napra egyre nagyobb területen haladják meg a 20 °C-ot.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2011. májusra előrejelzett értékei

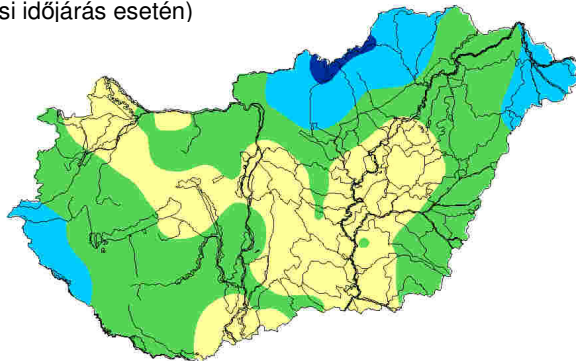
A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2011. márciusi és 2010. márciusi értékeiből számított arányszám országos átlaga 0,874. Ezek szerint 2011 áprilisában határozottan szárazabb volt a vízháztartási helyzet, mint 2010 áprilisában.

A 2011. májusra előrejelzett GVM-értékek térképszerű feldolgozását a következő ábrán mutatjuk be. Ezen azt láthatjuk, hogy 2011 májusában a vízháztartási helyzet a Dunántúlon és az Alföldön nagyon hasonló lesz, csapadékszegény májusi időjárás esetén mindkét térségben száraz, illetve átmeneti vízháztartási helyzet lehetséges. Viszonylag nedves vízháztartási állapot csak az ország délnyugati, illetve az északi-északkeleti peremvidékén várható.

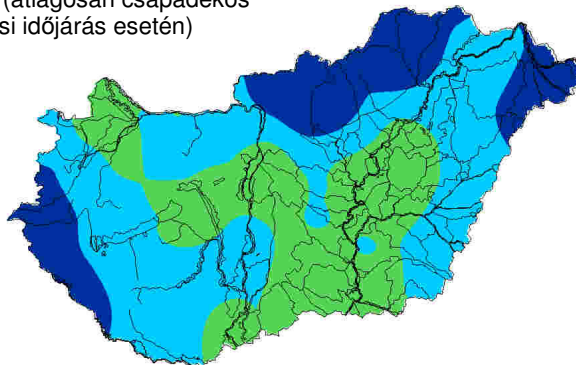
A GVM áprilisi tényadatok és a májusra előrejelzett GVM értékek szinte mindenütt alacsonyabbak a sokévi átlagnál, különösen feltűnőek a dunántúli állomások esetében előrejelzett viszonylag alacsony GVM-értékek.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2011. májusra előrejelzett értékei

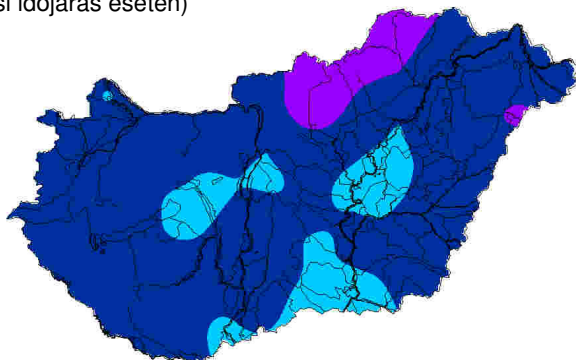
A-változat (csapadékszegény májusi időjárás esetén)

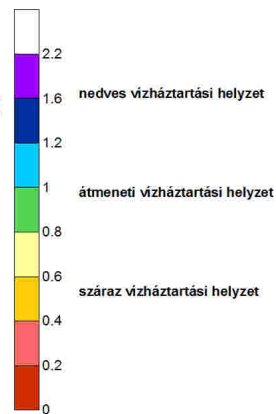
B-változat (átlagosan csapadékos májusi időjárás esetén)

C-változat (átlagosnál csapadékosabb májusi időjárás esetén)

GVM

A belvízhelyzet várható alakulása

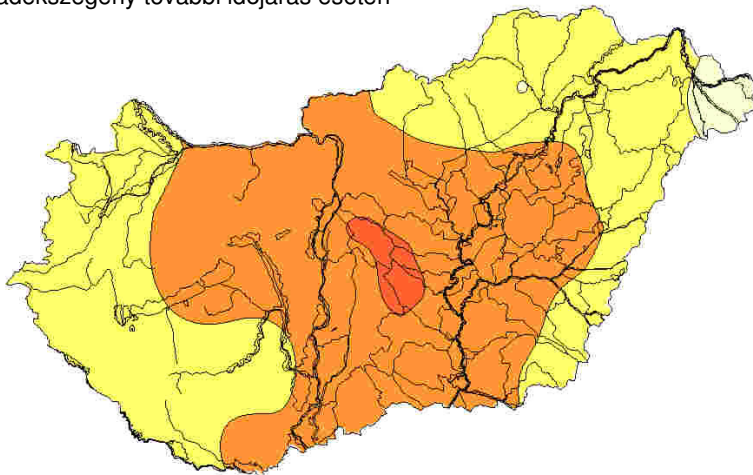
A belvízi elöntések május hónap folyamán – néhány kritikus terület kivételével (ahol a talajvíz túl magasan áll) – valószínűleg meg fognak szűnni, de heves esőzések, kiadós záporok esetén az elöntések lokális növekedése is előfordulhat.

Aszály-előrejelzés

Az aszályindex (PAI) és összetevőinek 2011-re előrejelzett értékeit két változatban mutatjuk be: csapadékszegény, illetve átlagosan csapadékos további időjárást feltételezve. Megállapítható, hogy csapadékszegény nyári időjárás esetén az index előrejelzett értékei az ország teljes területén meg fogják haladni a 6,0-t, ami legalább mérsékelt fokozatú aszályt jelent. Helyenként, pl.: Kecskemét és Örkény állomásokon, a számítások 10,0 fölötti értéket jeleznek, ami már az erős aszály kategóriájába tartozik. Amennyiben az idei nyár átlagos csapadéku lesz, úgy az aszálynak általában csak enyhe fokozatával kell számolni (PAI=4-6).

Az aszályindex (PAI) 2011-re előrejelzett értékeinek területi eloszlása

Csapadékszegény további időjárás esetén

PAI (°C/100mm)

Átlagosan csapadékos további időjárás esetén

